

وَمِنْ تَوَكُّعٍ عَلَى اللَّهِ فَرِحُوا

الحمد لله والمنة لله ترجمه کتاب در بیان تسبیح نورانی فی الخیر سیر الایمن المؤمنین

از حضرت شاه ولی الله محمد شاه دلهوی رحمة الله علیه با اهتمام بنیاد نظامی محمد علی شاه قاجار

در خطی با وقع و طبع کرد

بسم الله الرحمن الرحيم

بعد سپاس خدای تبارک و تعالی، کاشانیده در مای عطا بخشنده غلامی مهدی، و درود و سلام بر محمد مصطفی
 صلی الله علیه و سلم آن پیغامبر عالی مقام که مبعوث شدند تا باشند تا دی راه طهر آنکس که راه راست جوید و اولاد
 با هر بر سر کسی که از حد فرمان گذرد و بر آل و اصحاب آنحضرت صلی الله علیه و سلم آنان که زنده ساختند سنت را
 تا قیام قیامت میگویند و فیروز ولی الله بن عبد الرحیم دهلوی کان الله فی آخره و الاولی که بعضی اعتراف اجتناب
 و اجتناب اولی الالباب و فقه المباح و محلی و محلی ما لم یسأل الدرجات لی ازین فقیر ترجمه کتاب نور
 العیون فی تلخیص سیر الامین المأمون که فراهم آورده علامه زمان شیخ الفتح محمد بن محمد اشتهر بسید الناس
 ست قایل الدرره العزیز در خواستند از اجابت ستول ایشان چاره ندید و بعضی موضع بسبب ضعف
 روحی که مصنف اختیار کرده یا مثل آن از اسباب زیادت نقص و تبدیل ترف کرد و قبل الله ذلک
 منی و منه و جعله خالصاً لوجه الکریم انه قریب مجیب روف رحیم و سمیت لیسر و المحرران فی ترجمه تور العیون +
 پیغامبر را محمد صلی الله علیه و سلم ابن عبد الله بن عبد المطلب بن هاشم بن عبد مناف بن قصی بن کلاب بن
 مرة بن کعب بن لوی بن غالب بن فهر بن مالک بن نضر بن کنانه بن خزیمه بن مدرکه بن الیاس بن مضر
 بن نزار بن معد بن عدنان این قدر متفق علیه است و اما بعد عدنان تا حضرت آدم علیه السلام اختلاف بسیار است

این کتاب در کتابخانه
 جامع المصطفی
 در شهر کاشان
 ثبت شده است
 شماره ثبت: ۱۳۵۷
 تاریخ ثبت: ۱۳۵۷

و مادر آنحضرت صلی الله علیه و سلم آمنه است بنت وهب بن عبد مناف بن زهرة بن کلاب بن مرة و ولادت
آنحضرت صلی الله علیه و سلم روز دوشنبه تحقق شد از شهر ربیع الاول از سالی که واقعه فیل در آن بود بعضی گفته
بتاریخ دوم و بعضی گفته اند بتاریخ سوم و بعضی گفته اند بتاریخ دوازدهم و غیر این اقوال نیز گفته اند با جملة
شبه ولادت آنحضرت صلی الله علیه و سلم در حرکت آمد کوشک کسری تا آنکه شنیده شد آواز وی و افتاد از آنجا
چهارده کنگه و میرد آتش فایز و نموده بود پیش ازان هزار سال و خشک شد چشمه سارده و غیره و آنحضرت
را صلی الله علیه و سلم حلیمه بنت ابی ذریب و نزد یک حلیمه شکافتند سینه آنحضرت را صلی الله علیه و سلم و
پیر کردند از ابدانش و ایمان بعد ازان که بیرون آوردند نصیب غلطان را از آنجا و قیز شیر داد آنحضرت را
صلی الله علیه و سلم ثویبه کثیرک ابی لهب آورد کفارش داشت آنحضرت را صلی الله علیه و سلم ام ایمن حبشیه که مادر
برکه است و آنحضرت صلی الله علیه و سلم ام ایمن را میراث یافته بودند از پدر خود عبدالمطلب چون کلان
شدند آن را آزاد ساختند و در نکاح زید بن حارثه دادند و وفات یافت عبدالمطلب آن حضرت صلی الله
علیه و سلم حال آنکه آن حضرت صلی الله علیه و سلم در شکم والدۀ خود بودند و بعضی گفته اند که طفل دو ماهه بودند
و بعضی گفته اند طفل هفت ماهه و بعضی گفته اند طفل هشت ماهه و وفات یافت والدۀ آنحضرت صلی الله علیه و سلم
حال آن که آنحضرت صلی الله علیه و سلم طفل چهار ساله بودند و بعضی گفته اند طفل شش ساله و متکفل پرورش آن
حضرت صلی الله علیه و سلم شد جد آنحضرت عبدالمطلب چون عمر شریف پیرشت سال و دو ماهه و ده روز رسید
عبدالمطلب وفات یافت پس تکفل پرورش آنحضرت صلی الله علیه و سلم شد ابوطالب چون عمر آنحضرت صلی الله
علیه و سلم به دوازده سال و دو ماهه و ده روز رسید بیرون آمدند همراه عم خود ابوطالب بجانب شام پس چون
بشهر یثرب رسیدند آنحضرت را صلی الله علیه و سلم بحیرار اہلب دید و شناخت بعلاتی که میرانست پس پیش آن
حضرت صلی الله علیه و سلم آمد و دست آنحضرت صلی الله علیه و سلم گرفت و گفت این رسول رب العالمین است
خو اہل فرستاد این را خدا تعالی تار حجت باشد همانیاں را هر آنکند و قتی که شما آیدید نہ مانده هیچ سنگی و نہ درختی
مگر کہ بسجده افتاد و سنگ و درخت سجده کنی کند مگر پیغمبر را و هر آنکندہ صفت وی می یابم در کتابهای خود گفت
ابوطالب را اگر ایشان را بجانب شام پری البتہ خواهند گشت یہود پس ابوطالب آنحضرت را صلی الله علیه و سلم
بمکہ باز فرستاد و بعد ازان آن حضرت صلی الله علیه و سلم بار دوم بطرف شام بیرون آمدند با سیرہ غلام غنیمہ و را
تجارتی کہ برای خدمت بود پیش ازان کہ در عقد آنحضرت صلی الله علیه و سلم در آید پس چون داخل شدند و شام فرو آمد

آنحضرت صلی الله علیه و سلم زیر سایه درختی نزدیک صومعه راهی پس گفت آن راهب که فرو نیامده است به این
 درخت بچگاه مگر پیغامبری گفت پیغمبر که چون نیم روز میشد و گرمی به نهایت میرسید و فرشته فرود می آمده و آنحضرت
 صلی الله علیه و سلم سایه می کردند چون آنحضرت صلی الله علیه و سلم اذان سفر رجوع کردند در نکاح آوردند و عقیقه
 بنت خویلد را و در آن حال عمر شریف بیست و پنج سال و دو ماه و ده روز بود و غیر این نیز روایت کرده اند و
 چون عمر شریف به سی و پنج سال رسیده حاضر شدند عمارت کعبه را و نهادند حجر اسود را بر بست شریف خود و چون
 عمر شریف چهل سال و یک روز رسید خدا تعالی آنحضرت را صلی الله علیه و سلم فرستاد به نبوت و انذار و بشارت و آنکه
 پیش آنحضرت صلی الله علیه و سلم جبرئیل علیه السلام در غار حرا پس گفت اقرأ یعنی بخوان فرمود من خواننده یتیم
 آنحضرت صلی الله علیه و سلم فرمود پس تنگ گرفت مرا جبرئیل تا آنکه به نهایت رسید شققت من بعد از آن مرا بگذاشت
 پس گفت اقرأ یعنی بخوان باز گفتم خواننده میستم باز مرا تنگ در بر گرفت و در نوبت سوم گفت اقرأ باسم ربک
 الذی خلق تا قوله تعالی انا لم یعلم و ابتدا نبوت بود در بعض اقوال روز و شششنبه هشتم ماه ربیع الاول بعد
 از آن شبانگ بلند اظهار کردند حکم خدا تعالی را و رسانیدند پیغام او را و در نیکو خواهی قوم در بیخنداشتند
 اهل مکه از فرط سیداشی باید از بر خاستند و محاصره کردند آن حضرت را صلی الله علیه و سلم در شعب پس آنحضرت
 صلی الله علیه و سلم اقامت کردند در اینجا و محاصره مدتی کم از سه سال و اهل بیت نیز در محاصره ماندند بعد از آن
 آنحضرت صلی الله علیه و سلم بیرون آمدند از محاصره و در آن وقت عمر شریف چهل و نه سال بود بعد از آن
 به هشت ماه و یک روز وفات یافت ابو طالب و وفات یافت خدیجه بعد از اعیان طالع بسره روز چون عمر
 شریف به پنجاه سال و نه ماه رسید در خدمت آنحضرت صلی الله علیه و سلم چون نصیب پیش آمدند و سلام آوردند
 و چون عمر شریف به پنجاه و یک سال و نه ماه رسید خدا تعالی آن حضرت را بمعراج مخصوص گردانید نخست
 از امین زمزم و مقام ابراهیم برداشته بسوی بیت المقدس بردند بعد از آن عراقی حاضر گردید پس آنحضرت
 صلی الله علیه و سلم بر آن سوار شدند بعد از آن برداشته شدند آن حضرت صلی الله علیه و سلم بسوی آسمان
 و فرض گردانیده شدند تا به جگانه و چون عمر شریف به پنجاه و سه سال رسید هجرت کردند از مکه بسوی
 مدینه روز و شششنبه هشتم ربیع الاول و داخل شدند در مدینه روز و شششنبه و آنجا اقامت نمودند و ده
 سال تمام بعد از آن هجرتی شدند به مدینه و آنجا در تاریخهای مذکوره علماء اقوال متخالفه هست که در کتب مطبوعه
 تو این یافت و ابو ذر و آنحضرت صلی الله علیه و سلم درین مدت بیست و پنج یا قوی بیست و هفت کارزار

طالع خدای تعالی
 سبب کبریاست
 بلکه در آن
 علامت است

کردند از آنجمله در هفت غزوه بدر و احد و خندق و بنی قریظه و بنی المصطلق و خیبر و طایف و بلعول و وادی
القری و غابیه و بنی نضیه نیز کارزار واقع شده بود و بودند یحیث آنحضرت صلی الله علیه و سلم قریب بیستجاه و
بعث عبارت از آنست که آنحضرت صلی الله علیه و سلم لشکری بجای فرستند و خود در آن لشکر نباشند و
حج گزاران آنحضرت صلی الله علیه و سلم بعد از آن که حج فرض شد یکبار قبل از آن دو بار حج گزاران بوده اند
و تیردن آمدند از غابیه خود در حجه الوداع در روز شنبه بعد از آن که شانه کردند و در غن و خوشبو در بدن
مالیدند پس فرو آمدند بکعبه الحلیفه و آنجا شب گذرانیدند و فرمودند مشب بن آینه انداز جانب پروردگار
من و گفت نماز کن درین وادی مبارک و بگو عُمْرَةُ فی حَجَّةٍ حاصل معنی این کلمه آنست که نیست حج و عمره هر دو
کن و این را در فقه قرآن گویند پس آنحضرت صلی الله علیه و سلم احرام هر دو بستند و داخل شدند در کعبه معظمه
روزی یکشنبه وقت صبح از جانب کعبه طواف کردند برای قدم پس پویه پویه رفتند درین طواف سه بار و آب هکلی
رفتند چهار بار بعد از آن بیرون آمدند بسوی صفا و سواره میرویدند در وسط وادی بعد از آن امر کردند کسانی را
که بدی همراه خود نیاورده بودند با کعبه فسخ کنند نیت حج را و عمره تمام کنند و فرو آمدند بجانب بالا از آنجمله پس
چون روز ترویه رسید و آن تاریخ هشتم است از ماه ذیحجه توجه شدند بسوی منی پس آنجا نماز ظهر و عصر و مغرب
و عشاء خواندند و شب آنجا ماندند و نماز صبح نیز گزارانند و چون آفتاب طلوع کرد روان شدند بسوی عرفه
و پیش از رسیدن آنحضرت صلی الله علیه و سلم بعرفه خیمه برای آن حضرت صلی الله علیه و سلم در وادی غزوه
که طرف وادی عرفات است زده بودند پس در آن خیمه فرو آمدند تا وقتیکه آفتاب از وسط آسمان زایل
شد آنجا خطبه فرمودند و نماز ظهر و عصر با جماعت جمع کردند بیک افغان و دو واقامت بعد از آن روان شدند
بسوی موقف که وسط وادی عرفات است و آنجا پیوسته دعا و تلیل میگفتند تا آنکه غروب شد آفتاب بعد
از آن روان شدند بسوی مزدلفه بعد غروب و آنجا شب گذرانیدند و نماز صبح گزارانند بعد از آن توقف
کردند در مشعر الحرام تا آنکه روشن شد وقت بعد از آن روان شدند پیش از طلوع آفتاب بسوی منی پس
انداختند در حجره العقبة هفت سنگ بزره و در هر یکی از ایام تشریق می انداختند پیاپی هر سله حجره را هفت
هفت سنگ بزره ابتدا میکردند بآن حجره که متصل خیف است و خیف زمین نشیب را گویند و مرا و این جا
جائی است که مسجد منی در آن واقع است بعد از آن بحجره میانه بعد از آن بحجره عقبه و در آن میگردند و عار از آن یک
حجره اولی و ثانیه و آن حضرت صلی الله علیه و سلم بخمس کردند در اول روز و در ایام منی روان شدند بسوی کعبه

حج گزاران
بدر و احد
بنی قریظه
بنی المصطلق
خیبر
طایف
بلعول
وادی
القری
غابیه
بنی نضیه
لشکر
فرستادن
خود در آن
لشکر
نباشند
حج گزاران
بعد از آن
حج فرض
شد یکبار
قبل از آن
دو بار
حج گزاران
بوده اند
تیردن
آمدند
از غابیه
خود در
حجه
الوداع
در روز
شنبه
بعد از آن
که شانه
کردند
و در غن
و خوشبو
در بدن
مالیدند
پس
فرو
آمدند
بکعبه
الحلیفه
و آنجا
شب
گذرانیدند
و فرمودند
مشب
بن آینه
انداز
جانب
پروردگار
من و
گفت
نماز
کن
درین
وادی
مبارک
و بگو
عُمْرَةُ
فی
حَجَّةٍ
حاصل
معنی
این
کلمه
آنست
که
نیست
حج
و
عمره
هر
دو
کن
و این
را
در
فقه
قرآن
گویند
پس
آنحضرت
صلی
الله
علیه
و سلم
احرام
هر
دو
بستند
و داخل
شدند
در
کعبه
معظمه
روزی
یکشنبه
وقت
صبح
از
جانب
کعبه
طواف
کردند
برای
قدم
پس
پویه
پویه
رفتند
درین
طواف
سه
بار
و آب
هکلی
رفتند
چهار
بار
بعد
از آن
بیرون
آمدند
بسوی
صفا
و سواره
میرویدند
در
وسط
وادی
بعد
از آن
امر
کردند
کسانی
را
که
بدی
همراه
خود
نیاورده
بودند
با
کعبه
فسخ
کنند
نیت
حج
را
و
عمره
تمام
کنند
و
فرو
آمدند
بجانب
بالا
از
آن
جمله
پس
چون
روز
ترویه
رسید
و آن
تاریخ
هشتم
است
از
ماه
ذیحجه
توجه
شدند
بسوی
منی
پس
آنجا
نماز
ظهر
و
عصر
و
مغرب
و
عشاء
خواندند
و
شب
آنجا
ماندند
و
نماز
صبح
نیز
گزارانند
و
چون
آفتاب
طلوع
کرد
روان
شدند
بسوی
عرفه
و
پیش
از
رسیدن
آنحضرت
صلی
الله
علیه
و سلم
بعرفه
خیمه
برای
آن
حضرت
صلی
الله
علیه
و سلم
در
وادی
غزوه
که
طرف
وادی
عرفات
است
زده
بودند
پس
در
آن
خیمه
فرو
آمدند
تا
وقتیکه
آفتاب
از
وسط
آسمان
زایل
شد
آنجا
خطبه
فرمودند
و
نماز
ظهر
و
عصر
با
جماعت
جمع
کردند
بیک
افغان
و
دو
واقامت
بعد
از
آن
روان
شدند
بسوی
موقف
که
وسط
وادی
عرفات
است
و
آنجا
پیوسته
دعا
و
تلیل
میگفتند
تا
آنکه
غروب
شد
آفتاب
بعد
از
آن
روان
شدند
بسوی
مزدلفه
بعد
غروب
و
آنجا
شب
گذرانیدند
و
نماز
صبح
گزارانند
بعد
از
آن
توقف
کردند
در
مشعر
الحرام
تا
آنکه
روشن
شد
وقت
بعد
از
آن
روان
شدند
پیش
از
طلوع
آفتاب
بسوی
منی
پس
انداختند
در
حجره
العقبه
هفت
سنگ
بزره
و
در
هر
یکی
از
ایام
تشریق
می
انداختند
پیاپی
هر
سله
حجره
را
هفت
هفت
سنگ
بزره
ابتدا
میکردند
بآن
حجره
که
متصل
خیف
است
و
خیف
زمین
نشیب
را
گویند
و
مرا
و
این
جا
جائی
است
که
مسجد
منی
در
آن
واقع
است
بعد
از
آن
بحجره
میانه
بعد
از
آن
بحجره
عقبه
و
در
آن
میگردند
و
عار
از
آن
یک
حجره
اولی
و
ثانیه
و
آن
حضرت
صلی
الله
علیه
و سلم
بخمس
کردند
در
اول
روز
و
در
ایام
منی
روان
شدند
بسوی
کعبه

و طواف کردند و بعد از آن سقاخانه آمدند و آنجا می نشست که آب نهر در آن جمع میکنند پس ادا بخا
 آب خواستند و شاقول فرمودند بعد از آن بنی رجوع کردند و چون سوم روز شد از ایام تشریع کوچ کردند و
 به حبیب فرو آمدند و از آنجا اهر کردند و عاقله رضی الله عنهما را که از تنعیم احرام بسته عمره تمام کند و بعد از آن
 اگر فرمودند لشکر را بکوچ کردن و طواف و اداع کردند و متوجه شدند بسوی مدینه اما عمرهای آن حضرت
 صلی الله علیه و سلم پس چهار بود و نهمه در ماه ذی قعدة و بود و نهمه آن حضرت میانه قد سفید رنگ آ میخست
 بسرخ در میان هر دو شانه آن حضرت صلی الله علیه و سلم قدری بعد بود موسی آن حضرت صلی الله علیه و سلم میر سید
 بن زید گوش و بعد پیری ز سیده بودند و در سر و پیش آن حضرت صلی الله علیه و سلم بیست موسی سفید بودند
 پر روشن می و خنید روی آن حضرت صلی الله علیه و سلم مانند ماه شب چهارم و نیم تن و محدل بدن بودند
 اگر خاموش میشدند ظاهر میشد آن حضرت صلعم هایت و بزرگی و اگر سخن میگفتند ظاهر می شد بر آن حضرت
 صلعم لطف و نازکی اگر کسی از دور میدید جمال و نازکی او را که میکرد و اگر از نزدیک میدید ملاحت و شیرینی
 می نمید کشیرین گفتار بودند آن حضرت صلعم و کشاده پستانی دراز و باریک ابرو غیر پیوسته بلند بینی نرم خیاره
 کشاده دمان روشن و کشاده دندان میان دو شانه آن حضرت صلی الله علیه و سلم خاتم نبوت بود می گفت
 صفت کنند آن حضرت صلعم که ندیده ام پیش از آن حضرت و ندهد آن حضرت صلعم مثل آن حضرت و
 آن حضرت صلعم فرمودند نام من محمد است و احمد و محی که سبب من نابود می کند خدای تعالی کفر او را حاشه
 که پیش از نهمه خوشنوا هم شد و عاقب که بعد از یسج نبی نخواهد شد و در روایت دیگر مقفی و نبی التوبه و نبی الرحمة
 و نبی الحکمة نیز آمده و خدایتعالی آن حضرت را می ساخت به تفسیر و تزیین و رونق و رحیم و رحمة للعالمین و محمد و
 احمد و ظله و قلیس و مزیل و مدثر و جید و آیه سبحان الذی امری بعبد لیل و عبید الله در آیه و انه لما قام
 عبدا لله بدعوه و منذر در آیه انما انت منذر و اسمای دیگر نیز علما ذکر کرده اند و این اسماء همه
 بیان صفات آن حضرت است صلعم و سوال کرده شد عاقله رضی الله عنهما از خلق آن حضرت صلی الله
 علیه و سلم گفت بودند خلق آن حضرت صلی الله علیه و سلم قرآن مجید بخشتم می آمدند و در فوج غضب قرآن و خوشنود
 می شدند بر حسب خوشنودی قسه آن و بخشتم نمی آمدند براسه نفس خود و انتقام نمی کشیدند برای نفس خود
 میکن و قسمة ضائع کرده می شد حق از حقوق خدایتعالی انتقام نمی کشیدند محض براسه خدا چون
 بخشتم می آمدند هیچکس تاب بخشتم آن حضرت صلی الله علیه و سلم نمیداشت و بودند آن حضرت شجاع ترین مردم

صلعم و سلم

و منی ترین و کریم ترین ایشان هرگز نبوده که سوال کرده شوند چیزی پس گویند نمیدهم و شب نمی ماند در خانه آن حضرت دیناری و نه دره می و اگر باقی می ماند چیزی و نمی یافتند کسی را که بگیرد و بیاناگاه شب می شد هرگز بخانه خویش نمی آمدند تا آنکه بری الذمه شوند از آن چیز و برسانند آنرا به جفان و هرگز نمی گرفتند از آنچه الله تعالی عطا کرده بود یعنی مال بیت المال مگر قوت یکساله اهل خود از آن تر جسته که بدست می آمد مثل خرما و جو بعد از آن ایشان میکردند دیگران را از قوت اهل خود تا آنکه احیاناً محتاج می شدند بقوت پیش از گذشتن سال و آن حضرت بودند راست گوترین مردم در حق گفتن و وفا کننده ترین ایشان و درم ترین ایشان و فاضل ترین ایشان در محبت و حلیم ترین مردم و با حیا تر از دختر تا که خدا که در پرده خود باشد و فرو اندازنده نظر بر زمین بود و نظر آنحضرت صلی الله علیه و سلم بسوی زمین زیاد تر از نظر آن حضرت بسوی آسمان بیشتر نگریستن آنحضرت صلی الله علیه و سلم بگوشه چشم بود و بودند بسیار ترین مردم باعتبار تواضع قبول میفرمودند دعوت کسی که دعوت کنندنی باشد یا فقیر آزاد باشد یا بنده و مشفق ترین مردم بر خلق الله کج میساختند آوند را برای گریه پس بر نمیداشتند آن را تا وقتی که سیراب شود آن گریه از غایت شفقت و بودند عقیف ترین مردم یعنی شتمنا و لذات نفس نفیس غالباً نبودند و بسیار ترین مردم در گرامی داشتن یاران خود و از نمیکردند پاتی مبارک خود را در میان ایشان و جای را فراخ میساختند چون بسبب از دحام تنگ میشد و از نوبی آنحضرت صلی الله علیه و سلم بیشتر می شدند از از نوبی هفتین خود هر که آنحضرت را بیاناگاه دیدند هینیت خوردی و هر که صحبت داشتی نهایت محبت بهم رسانیدی آنحضرت را مسلم رفیقان بودند که پیوسته گرداگرد آنحضرت صلی الله علیه و سلم بودندی اگر آنحضرت صلی الله علیه و سلم چیزی میفرمودند ایشان خاموش میشدند و تا سخن آنحضرت صلی الله علیه و سلم شنوند و اگر چیزی میفرمودند شتاب کردند بسوی فرمان آنحضرت صلی الله علیه و سلم ابتدا بسلام می کردند با هر که ملاقات می نمودند و ترنم و نعل میکردند برای ملاقات یاران خود یعنی بلباس و شانه مثل آن خمسه میکردند از اصحاب و سوال میکردند از احوال ایشان پس اگر کسی بیمار بودی عیادت می میکردند و اگر در سفر رفته بودی برای او دعا میکردند و اگر مرده بودی در حق وی انالله و انا الیه راجعون میگفتند و از پس او دعا میفرستادند و اگر از کسی معلوم میکردند که آزرده شده است بسوی او میفرستادند تا آنکه داخل شود و مردی در خانه وی و بر دمی آمدند بسوی باغبانی یاران خود و پنجه و مضیافت ایشان را و استعالت میکردند دل به شرف قوم را و اگر میسر میشد اهل فضل را و درین نمیداشتند تاز و روی از هیچکس و قبول میکردند

عذر فرمودند توانا و ناتوان نزدیک آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم در سخن راست گفتن یکسان بودی و نمیکند
 هیچکس را که پس پشت آنحضرت صلم راه رود میفرمودند بگذارید پشت مرا برای فرشتگان و نمیکند باشند هیچکس را
 که پیاده رود و همراه آنحضرت صلم و تنیکه سواره میفرستند تا آنکه در این سوار کنند پس اگر وی از سوار شدن امتناع
 کردی میفرمودند از من پیشتر و تا مقام مطلوب خود خدمت میکردند کسی را که خادم آن حضرت صلم بودی و
 آنحضرت صلم غلامان و کنیزکان بودند و آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم بران جماعه بلندی و تنیز نیکو دند و خردی
 و پوشیدی آنکس گفت رضی اللہ عنہ کہ خدمت کردم آنحضرت را قریب ده سال پس قسم بخدا که صحبت نداشتیم
 با آنحضرت صلم و در خدمت و در سفر مگر خدمت آنحضرت صلم را بسیار بود از خدمت من آن حضرت صلی اللہ علیہ وسلم
 را و هیچگاه نگفتم مرا آن و آن کلمه تنگدلی و ناخوشی است و نه فرمودند چیزی را که کردم چرا کردی و نه چیزی را
 را که نکردم چرا نکردی و بودند آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم در سفری پس امر کردند بدست ساقان گوسفندی
 پس شخصی گفت ذبح این بز من و بگوئی گفت پوست کنان این بز من و بگوئی گفت بخشن این بز من
 من آنحضرت صلم فرمودند ہم آوردن ہم بز من آن جماعه عرض کردند که بجای آن حضرت صلم ما
 این کار را کفایت کنیم فرمودند میدانم که شما بجای من کفایت نوانید کرد ولیکن من نمی پسندم آنکه تنیز کنم
 و بلندی جویم بر شما هر آینه حق تعالی مکروه میدارد از اینده خود این خصالت را که تمیز باشد از میان یاران
 خود بعد از ان الیتاد و جمع کردند ہم را و بودند آنحضرت صلم در سفری پس فردا آمدند از شتر بسوی نماز اعدا
 ازان را رجوع کردند بسوی شتر پس بعض اصحاب آنحضرت عرض کردند یا رسول اللہ کجا میرید و فرمودند میخواهم
 کہ بنده کم پای شتر خود را عرض کردند کہ ما بند کنیم پائی او را فرمودند بناید کسی از شما ند و طلبد از مردان اگر چه
 در یک پاره از مسواک باشد و آنحضرت صلم نمی نشستند و نمی برخاستند مگر با ذکر اللہ تعالی و چون میر رسیدند بجای
 می نشستند بجا که منتی میشد مجلس یعنی اول کہ مجلس سیدند بجا می نشستند و قصد صد مجلس میکردند و همین
 خصالت امر میکردند مسلمین را هر یکی را از ہم نشینان خود نصیب وی میدادند یعنی بحسب حال هر کسی اکر ام و قوی
 میدادند میداشتند نمیدادند همچنین آنحضرت که کسی گرامی ترست از وی نزدیک آنحضرت صلم یعنی بوجہ
 با هر یکی بشاقت میکردند کہ هر کس میدادند کہ وی گرامی ترست و اگر کس با آنحضرت صلم می نشست آنحضرت صلم
 بر نیخاستند ازان مجلس تا آنکه آن شخص برخیزد مگر آنکه ضرورتی پیش آید پس طلب افون می کردند از وی و در بر وی
 کسی نمی گفتند آنچه دی ناخوش دارد و مقابلہ نمی کردند بدو و بے ادبی کسی را نمادند آن بلکه غفوی میکردند

و در میگذاشتند و عیادت بیمار را میکردند و فقیران را دوست میداشتند و با ایشان مهربانی میکردند
 و بر جثه ایشان حاضر میشدند و حقیرانی داشتند هیچ فقیر را بسبب فقر او و هیبت نمی خوردند از هیچ
 پادشاه بسبب پادشاهی او و بزرگ میداشتند نعمت الهی را اگر چه اندک باشد و بنکوشش یا دمی کردند
 از آن نعمت هیچ خصصت را بر گزیدیم نمیکردند هیچ طعام را اگر رغبت آن طعام داشتند تناول نکردند و الا
 ترک نمودند و خبر داری احوال همسایه میکردند و مهمان را گرامی میداشتند و بودند آنحضرت صلی الله علیه و سلم
 زیاده تر از همه مردم و در تبسم و بهترین ایشان در تازه رویی هیچ وقت بر آنحضرت صلی الله علیه و سلم نگذاشت
 در غیر عمل برای خدا یا شغال بجا جت ضروری و اختیار داده نشدند در میان دو چیز مگر اختیار
 کردند آسان ترین آنها را آنکه در سه قطع رحم باشد و اگر قطع رحم بود از وی دورترین مردم بودند و
 بعضی با بلع و جوه از وی اجترار میکردند و خندیدند و پالوش خود را و پیوند میکردند جامه نخود را و عوار میشدند
 بر اسب و استر و در از گوش و روی و میساختند پس پشت خود غلام و خیسران را و مسح میکردند و رو
 اسب خود را بگوشت آستین خود یا به گوشت چهار خود و آنحضرت دوست می داشتند فال را و ناپسند میکردند
 طیره را و فال عبارت از آن است که کسی چون بکار می توجه شود و کلمه نیک بگوش و سه مثل یار شد
 و یا سالم با ستماع آن خوش وقت شود و طیره عبارت از شگون بدست که از گذشتن حیوانات بجانب
 راست و چپ یا آواز کردن زارغ و مانند آن گیرند و چون حاصل میشد چیزی که آنرا دوست میداشتند
 میفرمودند الحمد لله رب العالمین و چون حاصل میشد چیزی که آنرا ناپسند میکردند میفرمودند الحمد لله
 علی کل حال و چون بعد از فراغ از طعام از حضور آنحضرت صلی الله علیه و آله و سلم طعام برداشته میشد میفرمودند
 الحمد لله الذی اطعمنا و سقانا و اروانا و جعلنا مسلمین و بیشتر نشستن آنحضرت صلی الله علیه و سلم رو بقبله بودی
 بسیار میکردند و ذکر و می گفتند سخن بیهوده و در از میگرداند نماز را و کوتاهی ساختند خطبه را و طلب
 مغفرت می کردند از خدا و تعالی در یک مجلس حد مرتبه و شنیده می شد سینه مبارک را در حال نماز
 آوازی مثل آواز جوش و دیگ بر بسبب بجا آمد آنحضرت صلی الله علیه و سلم روزه میداشتند روز و شب و روز و شب
 و سه روز از به راه و روز غاثر را و کم بود که روز جمعه بے روزه باشند و در هیچ ماهی بیرون رمضان
 چندان روزه نمیداشتند که در شعبان و یکی از خواص آنحضرت صلی الله علیه و سلم آن بود که در خواب میفرمودند
 چنان آن حضرت صلی الله علیه و سلم نمی خفت دل آنحضرت صلی الله علیه و سلم بسبب انتظار روحی و متوجه شدن

این حدیث صحیح است
 خاصه خاصه
 در حدیث آنحضرت
 در حدیث آنحضرت
 در حدیث آنحضرت

بجانب قدس چون آنحضرت می گفتند شنیده میشد آنحضرت صلعم و غطیط از آنحضرت ظاهر میشد و آنحضرت
 منکرست که از بعضی خفتگان شنیده میشود و چون میدیدند در خواب پیری که پسند میکردند می گفتند هو الله
 لا شریک له و چون محل خفتن آرام میگرفتند میگفتند ربی عذابک یوم تبعث عبادک و چون بیدار میشدند
 می گفتند الحمد لله الذی احیانا بعد امانتنا و الیه النشور فیمجوز و ند صدقه و تناول میکردند هدیه را و صدقه
 آنست که برای طلب ثواب بفقیران و دهنده خصوصیت این شخص منظور نباشد و هدیه آنست که برای اگر ارام
 این شخص باشد و اگر کسی هدیه بخدایت آنحضرت صلعم و سلم میفرستاد آن حضرت صلعم و سلم تمام آن را
 آن مثل آن یا بهتر از آن بآن شخص عنایت میکرد و ند و تکلف نمی کرد و در خوردنی و در وقت فاقه و شدت
 جوع سنگ می بستند بر شکم خود تا بی طاقت نشوند خداست که آن حضرت را صلعم کلید خزانهاست زمین عطا کرده
 بود پس آن را قبول نکرده و آخرت را اختیار نمودند و آنحضرت خورده اندکان با سر که و قسم نمودند نیک
 نان خویش است سر که و خورده اند گوشت ماکیان و جاری و آن طائری است معروف و دوست میداشتند
 که در او گوشت دست بزد و فرمودند بخورید زیت و در بدن نالید و او را هر آنکه که دی و دخت مبارک است
 آنحضرت صلی الله علیه و سلم بخور و ند لب انگشت و بعد فراغ می لیسیدند آن انگشتان را و آن حضرت
 صلعم و سلم خورده اند نان جورا با خرمای خشک و خریده با خرمای تر و باد رنگ را با خرمای تر و خرما
 را با سرکه و دخت میداشتند با شیرینی و شند و آب شسته میخوردند و در میان آب نوشیدند سه بار و ند را اند
 دهن جدا کرده دم میگرفتند و چون میخواستند که آب باقی مانده را با صاحب عنایت کنند از جانب است خود
 شروع میکردند یکبار بشیر آشامیدند آنگاه فرمودند هر که چیزی از کولات خور و باید که بگوید اللهم ارزقنا خیرا
 منه و هر که بشیر آشامد باید که بعد از آن بگوید اللهم بارک لنا فیہ و زنا منه و فرمودند نیست چیزی که کفایت
 کند بجای خور و نی و نوشیدنی هر دو غیر شیر و آن حضرت صلی الله علیه و سلم می پوشیدند جامه پشمین و
 در پامیک و ند فعل و دخت و پیوند کرده و تکلف نمی کرد و در پوشیدنی و بهترین جامه نازیک آنحضرت
 صلعم قمیص بود و چون جامه نومی پوشیدند می گفتند اللهم کاک الحمد کما البسته و اسالک خیرة و خیر
 ما صنع که خوش می شدند از جامه نای سبز و احیا نایک چادری پوشیدند که جسم آن بر آن حضرت نبود
 می بستند دو گوشه او را میان دو شانه خود و نماز گزار و ند در آن یک چادر باین کیفیت و آن حضرت
 دستار می بستند و می گذاشتند یک طرف آنرا در میان دو شانه خود یعنی شانه دمی پوشیدند روز جمعه جامه

سرخ بعضی گفته اند آن چادر غلط بود و غلط است و می پوشیدند انگشتری از سیم که نقش آن محمد رسول الله
 بود و در خضر دست راست و گاهی در خضر دست چپ و خضر نام خردترین انگشتان است و دوست میداشتند
 خوشبو را و ناخوش میشدند از بوی بدوی فرمودند هر آنکس که الله تعالی نهد است لذت من از زنان
 و خوشبو و گردانیده است هر دی چشم من در غار و از اجناس خوشبو استعمال میکرد و ندانید و آن
 خوشبوئی است مرکب نیل و مشک را تنها و بخوری گرفتند از خود و کافور و سمرمه میکردند با خود و آن
 قسم اعلی است از اقسام سمرمه و گاهی سمرمه میکشیدند سه بار در چشم راست و دو بار در چشم چپ و گاهی
 سمرمه می کردند و در حالت صوم و بسیار استعمال میکردند و من را در سمرمه و درش خود و استعمال دهن میکردند
 یک روز در میان و سمرمه میکردند بر عایت عدد طاق و در وقت ^{روشنی} داشتند ابتدا کردن از جانب
 راست در شانۀ کردن و تعیین پوشیدن و طهارت کردن و در سمرمه کار و نظری کردند در آئینه و در
 سمرمه از آن حضرت جدائی شد چنانچه پیشتر شده بود و سمرمه دان و آئینه و شانۀ و مقراض و سواک و
 سوزن و برشته و آن حضرت صلح سواک میکردند شبی سه بار پیش از آنکه بخواب رود و بعد خواب بیدار
 بهتجدید میخواستند و وقت برآمدن برای نماز صبح و آن حضرت صلح حجامت می کردند یعنی خون میکشیدند
 و آن حضرت مزاج میکردند و می گفتند در مزاج مگر خنی راست یکبار شخصی میخواست آن حضرت را آید و گفت یا
 رسول الله سوار کن مرا ^{خوشتر} انگشتری فرمودند سوار کنم ترا بر یک ماده شتر گفتند آنچه را میخواهند برداشت از زنان
 ویرا گفتند می باشد شتر مگر یک ماده شتر و دیگر بار زنی بخندست آن حضرت صلح آمد و گفت یا رسول الله شوهر
 من بیمار است و وی حضرت را صلح می طلبید فرمودند همانا شوهر تو آنست که در چشم وی سفیدی است مراد
 آن حضرت صلی الله علیه و سلم سفیدی میگوید چشم بود و آن زن سفیدی ندیدم که مانع نظر باشد فهمید پس
 باز گشت آن زن و یکبار چشم شوهر خود را شوی و شش گفت ترا چه شد که چشم من میکشانی گفت خبر دادی
 مرا آن حضرت صلی الله علیه و سلم که در چشم تو سفیدی است شوهر گفت یکجکس نیست الا در چشم وی سفیدی
 و زن دیگر بخندست آن حضرت صلی الله علیه و سلم عرض کرد یا رسول الله و ما کن عجب آن خدا آیتهاست
 تا مراد بر بشت داخل کند فرمودند ای ام کلان در بشت هیچ پیر زال داخل نخواهد شد پس آن زن گریه
 کنان از مجلس آن حضرت صلی الله علیه و سلم باز گشت فرمودند او را خبر دهید که داخل نخواهد شد و در بشت
 در حالت پیری یعنی از سر نوجوان خواهد شد و در حالت جوانی در بشت در آید پیر آئینه نهایی میفرمایند اما انشا

این انشاء انجمن است این کار را عموماً اتراب می‌نمایند این است بحسب اقتضای این حدیث چنین باشد که ما پیدا کنیم
 مومنات را پیدا کردن دیگر یعنی در حشر پس گردانیم ایشان را دختران جوان و الله اعلم آنحضرت صلی الله علیه
 و سلم نخست در عقد نکاح آوردند خدیجه بنت خویلد را و سابقاً این قصه مذکور شد بعد از آن سوده بنت
 زمعه را و دوی نزدیک آنحضرت صلی الله علیه و سلم پیش از آنحضرت خواستند که طلاق دهند وی را پس
 نوبت خود بجا نشد و او گفت مرا بگردان هیچ کاریست من مقصود من آنست که برگردم بشوم در ازواج
 آنحضرت صلی الله علیه و سلم بعد از آن عائشه بنت ابی بکر صدیق را بکلیح آوردند در مکه پیش از هجرت
 بدو سال و بقولی پیش از هجرت بسه سال در راه شوال و دوی آنوقت شش ساله بود و هم بستر ساختند
 آنحضرت صلی الله علیه و سلم و در مدینه در راه شوال سال دوم از هجرت و دوی نه ساله بود و آنحضرت
 وفات یافت و دوی هیزده ساله بود و دوی وفات یافت بدین هفدهم رمضان سینه پنجاه و هشتم دور
 بقیع مدفون شد و غیر این سینه نقل کرده اند و آنحضرت صلی الله علیه و سلم هیچ کس را بجز عائشه تزویج
 نکرده اند و کنیت وی ام عبد الله است بعد از آن حفصه بنت عمر فاروق را بکلیح آوردند و رواجی آمده
 که آنحضرت ویرا طلاق داد و ندیسانزل شد جبرئیل و گفت که خدایتعالی شمار ایضا باید که رجعت کنید
 ویرا که حفصه بسیار روزه دار و نمازگزار است و بر دایمی آمده که آنحضرت صلی الله علیه و سلم رجعت کردند
 بجهت مهر بانی بر عمر رضی الله عنه و الله اعلم و بکلیح آوردند ام حبیبه بنت ابی سفیان را و دوی در آنوقت
 در حبشه بود و مهر داد و او را از طرف آنحضرت صلی الله علیه و سلم نجاشی پادشاه حبشه چارصد و بیست و متولی
 نکاح او شد عثمان بن عفان و بقولی خالد بن سید بن العاص و وفات یافت سال چهل و چهارم و بکلیح
 آوردند ام شکفه را و وفات وی سال شصت و دوم واقع شد و دوی آخرین ازواج آنحضرت است
 صلی الله علیه و سلم در وفات و بقولی آخرین همه می‌بونه بوده است و بکلیح آوردند زینب بنت جحش را
 و دوی دختر عمه آنحضرت بود و او را در عقد نکاح زید بن الحارثه مولی آنحضرت صلی الله علیه و سلم بعد از آن و طلاقش
 داد و آنگاه در ازواج طهارات داخل شد و وفات یافت بدین سال بیستم و دوی اولین ازواج آنحضرت است
 صلی الله علیه و سلم در وفات بعد از آن حضرت صلی الله علیه و سلم و اولین کسی است که برداشته شده بر
 نقش مراد از نقش آنست که بر جنازه چوبی چند مضبوط ساختند بشکل گمواره تا با ستر تریا شد و بکلیح
 آوردند جویریة بنت حارث را و دوی در غزوة بنی مصطلق اسیر شده بود پس در حصه ثابت بن قیس

بیان ازواج و عیال آنحضرت صلی الله علیه و سلم

افتاد او مکاتبش ساخت پس بخدمت آنحضرت آمد تا چیزی از مبلغ کتابت سوال کند و او زن خوش شکل بود آنحضرت فرمودند که یا منکم بهتر ازین ادا کنم از جانب تو مال کتابت و بزنی خواهی تراوی باین معنی راضی شد پس آنحضرت صلی الله علیه و سلم آن مبلغ ادا ساختند و نکاح آوردند و وفات یافت سال پنجاه و ششم و نکاح آوردند و شفیع را و وی از اولاد حضرت نارون بود و پسر شد و در غسنه و به حبس پس آنحضرت صلی الله علیه و سلم آزادش کردند و آزاد کردن مهر اوستاقتند وفات یافت سال پنجاه و هشت و نکاح آوردند و میمونه را و وی خاله خالد بن الولید و عبد الله بن عباس است وفات یافت هجده سال آنحضرت آنجا اورا بنکاح آورد و ده بود و نام آن موضع سرف است سال پنجاه و یکم و بقولی سال شصت و هشتم و بر تقدیر اخیر آخر از وراج آنحضرت صلی الله علیه و سلم باشد و وفات داین جماعه مذکور است آنانند که آن حضرت صلی الله علیه و سلم از سر ایشان انتقال کرده بودند و ایشان بعد آن حضرت صلی الله علیه و سلم باقی مانده بودند غیر خدیجه و نکاح آوردند و زینب بنت خویمه را سال سوم از هجرت و نزد آنحضرت صلی الله علیه و سلم زنده نماند مگر آنکه دو ماه یا سه ماه انگاه وفات یافت و بجز ایشان جماعه بودند که آن حضرت صلی الله علیه و سلم را بنکاح آوردند یا خلیفه کردند و این امر با انجام نرسید از آنجمله فاطمه بنت خنک آنحضرت صلی الله علیه و سلم اورا بنکاح آوردند و چون آیه تنخیر نازل شد وی را خیر کردند و در آنکه در صحبت آنحضرت صلی الله علیه و سلم باشد یا دنیا اختیار کن وی دنیا را اختیار کرد پس آنحضرت اورا جدا ساختند بعد از آن پیشک شتر التقاط میکرد و گفت من بدختم که اختیار کردم دنیا را و از آنجمله شرافت خواهر و حیه کلی بر من خواستند اورا و دخول نکردند و خوله بنت زهیر وی همان است که بنشیند نفس خود را با آن حضرت صلی الله علیه و سلم یعنی بغیر مهر و نکاح آمد و بقولی بنشیند نفس خود را شریک بود و اسما چونیه گویند چون آنحضرت خواستند که دست بوی رسانند گفت احوذ بالله منک بخدا می پناهیم از تو پس آنحضرت صلی الله علیه و سلم مفارقت کردند و عمره بنت یزید و زنی از غفار و مالیه بنت ملیان و اینهمه را طلاق دادند قبل از دخول و بنت الصلت و دیگر هم و پیش از آنکه آنحضرت صلی الله علیه و سلم بوی نزدیک شوند و زنی دیگر چون آن حضرت خواستند که نزدیک شوند فرمودند هیچی لی نفسک نفس خود بمن ده گفت هیچ زن و نسبه نفس خود را بازاری میدهند آنحضرت اورا جدا ساختند و خطبه کردند و زنی را پس پدرش گفت که وی داغ سفید دارد و بوی هیچ علت نبوی چون رجوع کرد داغ سفید یافت و خطبه کردند و زنی را از پدرش وی صفت وی بیان کرد و گفت زیاده

ازین است که گاهی بیمار شده است فرمودند اورا نزدیک خدا هیچ خیر نیست پس ترک کردند و بود مهر
 از وراج آن حضرت پانصد و پنجاه روزی را و این قول صح احوال است مگر صغیر و آم حبیب چنانکه گذشت
از اولاد آنحضرت صلی الله علیه و آله و سلم یکی فاطمه است و کنیت آنحضرت صلی الله علیه و سلم
 بنام وی بود پس آنحضرت را الواقا هم میگفتند و بعد از آنکه طیب طاهر بود و لقبی است بقولی طیب
 غیر طاهر بود و در ترتیب و رقیه و آم کلثوم و فاطمه فاطمه زهرا و توحید و دختران آنحضرت صلی الله علیه و سلم بود این
 پسران مردند پیش از اسلام در طفولیت و دختران وقت اسلام در یافتند و سلمان شدند و این جامعه
 هم از لطف خدا بچید بودند بعد از آن از لطف ماریه قبطیه در مدینه آید و پس پیداشد و طفل سفتاد و روزه بشد
 در گذشت و بقولی هفت ماهه بقولی هیزده ماهه و اولاد آنحضرت همه در حیات آنحضرت صلی الله علیه
 و سلم وفات یافتند الا فاطمه که وفات وی بعد آنحضرت بود و شش ماه پس ازین کجای ابی العاص
 بود و برادر برای وی پسری علی نام که در حالت صغر در گذشت و دختری آمانه نام که چون جوان شد
 امیر المومنین علی او را بکاح آورد بعد از فاطمه و بعد علی مغیره بن نوفل بن الحارث بن کلاب آورد و از وی
 پسری زاد یکی نام و فاطمه رضی الله عنها در کلاب امیر المومنین علی بود و برادر برای وی حسن و حسین و
 رقیه و زینب و ام کلثوم حسن در صغر در گذشت و رقیه نیز در قبل بلوغ در گذشت و زینب ابی العاص
 بن جعفر بن کلاب آورد پس برادر برای وی پسری علی نام و در یک و یک و ام کلثوم را
 بکاح آورد و امیر المومنین عمر فرس پسری زینام برای او برادر و بعد عمر عون بن جعفر زنی خواست
 بعد از وی محمد بن جعفر بعد از وی محمد بن جعفر و رقیه بنت آن حضرت صلی الله علیه و سلم نزدیک
 امیر المومنین عثمان رضی الله عنه بود پس برادر برای او پسری محمد بن جعفر و رقیه بنت آن حضرت صلی الله علیه و سلم نزدیک
 وفات یافت روزی که زید بن الحارث بشارت فتح بدر بدین آورد پس عثمان بعد از وی بکاح آورد
 ام کلثوم را و وی نیز در عقد عثمان بنی متوفی شد و در ماه شعبان سال نهم و بیست از عثمان رقیه نزدیک عثمان
 ام کلثوم نزدیک عثمان بنی و پس از آن ابولسب بود و اسامی **عجما و عجات آنحضرت** صلی الله
 علیه و آله و سلم عارث و شیم و زبیر و حمزه و عباس و ابوطالب و عبدالمطلب و حنظل و طرار و عبدالحق
 و ابولسب و صفیه و عاتکه و ارون و ام کلیم و بره و امینه ازین جامعه اسلام آوردند و در سن هجری
 عباس و صفیه **موالی آنحضرت** صلی الله علیه و سلم زید بن الحارثه پسری اسامه و ثوبان

فاطمه زهرا
 زینب
 رقیه
 ام کلثوم
 عاتکه
 صفیه
 حنظل
 طرار
 عبدالحق
 عبدالمطلب
 ابوطالب
 حمزه
 زبیر
 شیم
 عارث

آمد و تخت و نشست بر زمین اسلام آورد و وفات یافت در ایام حیات آنحضرت صلی الله علیه و سلم سال نهم
 پس آنحضرت صلی الله علیه و سلم خانه بنیانه بر روی نمازخانه گزاردند و مدینه کلبی را بسوی پادشاه روم دوی هر قل نام داشت
 پس ثابت شد نزدیک دوی بدلائل نبوت آنحضرت صلی الله علیه و سلم و قصد اسلام کرد و قوم وی با دوی موافقت
 نکردند و ترسید از آنکه اگر اسلام آورد سلطنت او نماند پس باز ماند از اسلام و عبد الله بن عذافه را بسوی کسری
 پادشاه فارس پس کسری پاره پاره کرد و نامه آنحضرت را پس آنحضرت صلی الله علیه و سلم فرمودند خدایت قاسه
 پاره پاره کناد پادشاهی او را پس عنقریب کشته شد و حاکم ابن ابی بلتعنه را بسوی مقوقس فرستاد و
 مقوقس لقب کسی است که مصر و اسکندریه در تصرف او باشد پس نزدیک آمد با سلام و هدیه فرستاد و بحد
 آنحضرت صلی الله علیه و سلم باریه قطیبه و شیرین و استر سفید که دلال نام داشت و لقبی که هزار دینار و
 بیست جامه نیز و عمر بن العاص را بسوی جیفه و عبد الله سپران جلدی پادشاهان عمان پس هر دو مسلمان
 شدند و مانع نیامدند عمر و از آنکه از رعیت زکوة گیرد و در میان ایشان قضا کند پس عمر و در میان ایشان
 می بود تا آنکه آنحضرت صلی الله علیه و سلم وفات یافتند و سلیمان بن عمر و را بسوی هوزة بن علی رئیس یاسه
 پس وی اگر ام سلطه کرد و خدمت آنحضرت صلی الله علیه و سلم گفته فرستاد که چه نیک جیسه زنی است آنچه
 شما بسوی وی میخوانید و من خطیب قوم خود و شاعر ایشانم پس مرا بعضی تصرف در امر خلافت دهید پس
 آنحضرت صلی الله علیه و سلم قبول نه فرمودند و هوزة مسلمان نشد و شجاع این و هب را بسوی حارث عسانی پادشاه
 بلقا که شهریت از شام پس بر تافت نامه آنحضرت را صلی الله علیه و سلم گفت من بالشکر دانه آن جهت می
 پادشاه روم از من میمنه کرد و مهاجرین امیه را بسوی حارث خمیری درین فرستاد و علام بن ابیضی را
 بسوی منذر بن سادی پادشاه بحرین پس مسلمان شد و اکوموسی اشعری و معاوی بن جبل را بسوی یمن پس
 مسلمان شدند رعیت یمن و پادشاهان ایشان بغیر قتال **اسامی نویسندگان** آن حضرت
 صلی الله علیه و سلم خلفا ماربعه و عامر بن فهیره و عبد الله بن ارقم و ابی بن کعب و ثابت بن قیس بن شماس
 و خالد بن سید و حنظله بن ربیع و زید بن ثابت و معاویه و شریک بن جسنه **اسامی تنجیمای آنحضرت**
 صلی الله علیه و سلم یعنی آنانکه زیادت عنایت مخصوص بودند خلفای اربعه و حمزه و جعفر و ابی ذر و متداد
 و سلمان و حذیفه و عبد الله بن مسعود و عمار و بلال **اسامی عشره مبشره** خلقی اربعه و سعد بن ابی
 وقاص و زبیر بن العوام و عبد الرحمن بن عوف و طلحة بن عبید الله و ابی عبیده بن الجراح و سعید بن

استری بود
 یعنی بنیانیان
 باری که از او
 سوار آنحضرت
 علی بودند

فاسامی
 نویسندگان
 آنحضرت

فاسامی
 تنجیمای
 آنحضرت
 فاسامی
 مبشره

ع چون میگفتند عصای باریک که او را مشوق میگفتند و چهار کمان و یک تیرش و تیری که بر روی
 صورت کس ساخته بودند بجز دست آنحضرت صلی الله علیه و سلم نبردند آمد آنحضرت صلعم و دست خود را
 بر روی نهادند پس آنحضرت صلی الله علیه و سلم در غدا آن گفت رضی الله عنه اقل و قبیح شمشیر آنحضرت صلی الله علیه
 و سلم از بیم بود و در میان اقل و قبیح چند حلقه سیم بود و قبیحه چیزی است که نزدیک بعضی از بیم و جز آن
 سازند و اقل چیزی است که بجانب باریک شمشیر از بیم و غیر آن سازند و پیش آنحضرت دوزخ بودند که آنها
 را از سلاح بی فایده بخت آوردند یکی سحر بود و دیگر فتنه زنی بود که او را زوات اعمول میگفتند پوشیدند آنرا
 در روز جمین و گویند که نزدیک آنحضرت صلی الله علیه و سلم زده حضرت و او را علیه السلام بود آنکه ایشان روز
 قتل حالوت پوشیده بودند و پیش آنحضرت خودی بود که او را دلو بسورخ میگفتند و پیش آنحضرت صلی الله
 علیه و سلم کمر بندی بود از اویم در کوه سه حلقه از بیم و اقل آنحضرت صلی الله علیه و سلم نفید بود و چون آنحضرت
 وفات یافتند گذاشتند و همانجا جیره فوجی است از چهار نایمین و ازاری بمانی و دو جامه مخماری و
 قبیعی محاری و قبیعی سحری و جینه بنیه و نیمه صلیبی چادر ملداری سینه و چند کوفته و خنجر بلند سیاه چهار و
 لحاف رنگین و پوش و پیش آنحضرت صلی الله علیه و سلم طاقی از جرم بود که روی می نمادند آینه و شانه حاج
 و سرهمه دان و قراض و سواک و فرش آنحضرت صلی الله علیه و سلم از جرم بود و شتران بجای پیلین لیلی حرام
 بود و قدیمی بود که سه موضع بصفاح سیم مضبوط ساخته بودند و پیاله از سنگ آوندی کلان از صخره درو
 حنا و صمغ و سیاه نموده تا آنحضرت صلی الله علیه و سلم آنرا بر سر می نهادند وقتی که در سفر احرار می یافتند و پیاله نو
 از شیشه آوندی بود و پیاله بر آغوش از صخره و پیاله بود کلان و پیاله بود که بوی صدقه فطری میزد و چهار
 حصص صلح بود و انگشتری بود از بیم که نگین وی هم از کبودیران کلمه محمد رسول الله کند بود و بوقلی و از آن
 بود و جای وصل نگین با حلقه سیم مضبوط کرده بودند و نجاشی برای آنحضرت صلی الله علیه و سلم و مومره بناده و پیش
 فرستاده بود پس آن حضرت صلی الله علیه و سلم پوشیدند آنها را و آنحضرت صلی الله علیه و سلم را گویی بود سیاه
 و جامه که او را صاحب میگفتند و پیش آنحضرت دو جامه بود و زبر برای نماز جمعه بجز آن جامه که سازند ایام
 می پوشیدند در مال بود که می یابیدند آنرا بر روی بدن وضو و از جمله مجربات آنحضرت صلی الله
 علیه و سلم قرآن است و از بزرگترین حجرات هیچ بشری مثل یک سوره از آن نتواند آورد و خبر داد از اخبار
 گذشته آینه مطابق واقع و از اخبار حق صدر است که در زمان خود سالی ملائکه سینا آنحضرت صلی الله علیه و سلم نگاه داشتند

علی حدیث
 باقی حدیث است
 علی حدیث است
 بین حدیث
 از حدیث
 حدیث است

حدیث است
 حدیث است

ایمان و علم پرسان شدند و از آنجمله آنست که آنحضرت صلی الله علیه و سلم خبر دادند قوم را از فتنه اسرار و
 پس گفتار نگذریب کردند بعضی علامات بیت المقدس که آنحضرت آنرا تا مل نفرموده بودند برپدید
 خداوند تعالی بیت المقدس را بر آنحضرت صلی الله علیه و سلم تکلف ساخت تا هر چه آن قوم می پرسیدند آنحضرت مسلم
 بواسطی بیان میفرمودند و از آنجمله گافه شدن ماه است و از آنجمله آن است که قریش با یکدیگر عهد بستند که آنحضرت
 صلی الله علیه و سلم را بکشتن چون آنحضرت مسلم برآمدند آنجمله از نظر زمین انگشت نهادن از اذان ایشان پرسیده نام ایشان
 افتاد پس آنحضرت صلی الله علیه و سلم پیش آمدند و بر سر ایشان ایستادند و یک مشت خاک گرفتند و فرمودند که
 شاه است الوجوه و در روی ایشان انداختند پس رسید چیزی از آن سنگ ریزه ها بکسی از ایشان مگر که گشت
 روز بدروز از آنجمله آنست که آنحضرت صلی الله علیه و سلم روز حنین انداختند یک مشت خاک در روی خنسان
 پس خداوند تعالی آنجمله را زهریمت داد و از آنجمله آنست که چون آنحضرت صلی الله علیه و سلم در غار یمنان شدند
 عذکوت بر در غار تنید تا قوم گمان کنند که در غار کسی نیست و از آنجمله آنست که چون سراقه بن مالک
 لقب آنحضرت کرد و وقت هجرت خرق شدند قوا هم سپ او در زمین سخت و از آنجمله آنست که آنحضرت
 صلی الله علیه و سلم دست خود رسانید بر پشت بزفا که هنوز زنی نرسیده بود پس شیر داد آن بزغاله
 و همچنین بزغاله معبد شیر و احوال آنکه شیر ده نبود و از آنجمله آن است که آنحضرت صلی الله علیه و سلم دعا کردند
 برای عمر رضی الله عنه که خداوند تعالی بسبب ایشان اسلام را دعوت دهد پس همچنان واقع شد و از آنجمله آنست
 که دعا کردند برای علی کرم الله وجهه که خداوند تعالی و در کند از ایشان تاثیر گرمی و سردی و آب و آتش خود
 و چشم ایشان آفتاب ندال آنکه ایشان در و چشم داشتند پس همان ساعت شفای حاصل شد و بچگاه
 بعد از آن در چشم ایشان را عارض نگشت و از آنجمله آنست که چشم قتاده بن النعمان زخم رسید و آب شد
 بر رخساره سیلان کرد پس آنحضرت صلی الله علیه و سلم آن چشم را بجای او نهادند پس آن چشم بهترین
 چشمان او و با جمال عین آنها شد و از آنجمله آن است که دعا کردند آن حضرت صلی الله علیه و سلم برای
 عبداللہ ابن عباس که خداوند تعالی او را تاویل قرآن و فقه فی الدین عنایت کند پس همچنان واقع شد
 و از آنجمله آنست که دعا کردند بر بکرت و خرمای جان بر روی بغایت قلیل بود پس جابر از آن حق عزما و ادا
 ساخت و سیزده و شش باقی ماند و از آنجمله آنست که دعا کردند برای شتر جابر که در چشم هم رفتی پس از آن با
 از سینه پیتر میرفت و از آنجمله آنست که دعا کردند برای انس بطول عمر و کثرت مال را و الا کس همچنان واقع شد

و از آنجمله آنست که
 آنحضرت صلی الله علیه و سلم
 در غار یمنان شدند
 و از آنجمله آنست که
 آنحضرت صلی الله علیه و سلم
 در غار یمنان شدند

و از آنجمله آنست که خبر دادند بآنکه جماعتی از امت آنحضرت صلی الله علیه و سلم در روز غزاه احد
 حرام از ایشان دست پس بچپان واقع شده و از آنجمله آنست که خبر دادند که عثمان را رحمنی ^{بلاست} ^{بلاست}
 بشدیدیش خواهد آمد پس اینصورت واقع شد و در همان بلا مقتول شدند و از آنجمله آنست که القصار را
 فرمودند که شمار ایشان آید بعد از من آنکه دیگران را بر شمار ترجیح خواهند داد پس این صورت در زمان
 محوید رضی الله عنه واقع شد و از آنجمله آنست که حضرت حسن رضی الله عنه فرمودند این فرزند من سید است
 و نزدیک است که خدایتعالی صلح آنکند لبیبی در میان دو گروه بزرگ از مسلمانان پس بچپان
 واقع شد و از آنجمله آنست که آنحضرت صلی الله علیه و سلم خبر دادند بقتل هو و عشی که کذاب نبی که کشته شده با آنکه کشته او
 کیست و وی در صنعا بود که شهری است بنحین و از آنجمله آنست که آنحضرت صلی الله علیه و سلم فرمودند ثبات
 بن قیس را العیش جیفا و بقتل شهید از زندگانی کند و حالیکه ستموده باشد و کشته شود و در حالیکه که
 شهید باشد پیش شهید غدر روز یامه و از آنجمله آنست که مرتد شد در وی و پیوست بمشرکان پس
 خبر رسید بآن حضرت صلی الله علیه و سلم که او میرد فرمودند که زمین او را قبول نخواهید کرد پس هر بار
 که دفن میکردند زمین او را بیرون می انداختند و از آنجمله آنست که شخصی بدست چپ طعام بخورد و آنحضرت
 صلی الله علیه و سلم فرمودند بدست راست بخور او هباید کرد که نمی تواند که بدست راست خورم فرمودند
 توانائی میا و ترا پس بعد از آنست که دست راست بر دار و بوی و آن خود و از آنجمله آنست
 که داخل شدند و فرغ نکرده مسجد الحرام و تیان حوالی کعبه ملحق بودند و بدست آنحضرت صلی الله علیه و سلم
 چوبکی بود پس اشارت میکردند بآن چوبک و میفرمودند جبار الحق در هر حق الباطل و آن بتان می افتادند
 و از آنجمله آنست قصه مازن بن عصبه و حاصل قصه آنست که وی از جوف صحنی این کلمات بشنید یا مازن
 ائیس نظره نظره و لیکن ستره و لیکن ستره و لیکن ستره و لیکن ستره و لیکن ستره و لیکن ستره و لیکن ستره و لیکن ستره
 و بار دیگر این کلمات بشنید ائیس لی و ائیس لی و ائیس لی و ائیس لی و ائیس لی و ائیس لی و ائیس لی و ائیس لی و ائیس لی
 تئیس لی و ائیس لی و ائیس لی و ائیس لی و ائیس لی و ائیس لی و ائیس لی و ائیس لی و ائیس لی و ائیس لی و ائیس لی و ائیس لی
 قارب و حال این قصه آنست که وی در جاهلیت کاهن بود که جن و انس را از جادو و مستقیم خبر میداد
 جن وی سینه شب وی را از بخت آنحضرت صلی الله علیه و سلم و آنکه تابع دین آنحضرت صلی الله علیه و سلم
 البسته می باید کرد و خبر داد بوجوب این خبر آید مسلمان شد و از آنجمله آنست که گواهی داد و سوگند بنبوت

آنحضرت صلی الله علیه و سلم و از آنجمله آنست که آنحضرت خود را بنده بزرگسازان یک صلح جو و مظهره
 خندق پس همه سیر شدند و طعام زیاده بود و از حال اول و از آنجمله آنست که قوشه لشکر را بخرسید پس
 آنحضرت صلی الله علیه و سلم جمیع قوم و ندای بایستی قوشه و دعای برکت کرد و بعد از آن
 در میان همه لشکر پس گفت که در همه را و از آنجمله آنست که آورد ابوهریره بخدمت آنحضرت صلی الله
 علیه و سلم یک مشت خرداو گفت یا رسول الله و کان برای من درین خرابه برکت پس دعا کرد ابوهریره
 گفت از او را بیا آن کردم و هر چند بری آوردم تمام نمیشد چندین وقت در راه خدا صرف کردم و همیشه
 از آن میخوردم و میخورانیدم تا آنکه عثمان رضی الله عنه نوشته شد آنگاه برکت معفو گشت و از آن جمله
 آنست که آن حضرت صلی الله علیه و سلم دعوت کرد و داخل صفقه را برای یک پیاله از شراب ابوهریره رضی الله
 عنه گفت که پیش من آیدم و متعرض میشدم تا من را نیز بخوانند تا آنکه بفرماستند قوم و بنود در پیاله مگر آنکه در کتاب
 و سوره پس آن حضرت صلی الله علیه و سلم آن را می کرد و یک لقمه شد تا از آن گشتان خود بنمادند و
 فرمودند بخور برکت نام خدا گفت ابوهریره قسم بخدا که میخورم از آن تا آنکه سیر شدم و از آنجمله آنست
 که جاری شد آب از میان انگشتان آنحضرت صلی الله علیه و سلم تا آنکه قوم آشامیدند و فو که کردند و
 ایشان هزار و چهار صد کس بودند و از آنجمله آنست که آوردند خیریت آنحضرت صلی الله علیه و سلم پیاله که
 در وی فی الجمله آب بود پس آنحضرت صلی الله علیه و سلم خواستند که انگشتان خود را در آن پیاله بزنند
 وی گفت ای کاش نکرد پس آنحضرت صلی الله علیه و سلم چهار انگشت در آن نهادند و فرمودند باریان بیا بنید پس
 همه وضو کردند و ایشان میان هفتاد و هشتاد و بودند و از آنجمله آنست که در غزوه تبوک وارد شدند و
 آنی اندک که یک کس را سیراب کند و لشکر ترش بود پس شکایت کردند بخدمت آنحضرت صلی الله علیه
 و سلم پس گرفتند تیری از ترش خود و فرمودند این تیر را در آن آب بچکانند پس جوش زد آب و سیراب شدند
 اهل لشکر و ایشان همی هر کس بودند و از آنجمله آنست که شکایت کردند قومی بخدمت آنحضرت صلی الله
 علیه و سلم که آب چاه ایشان شورست پس رفتند آنحضرت صلی الله علیه و سلم با جماعه از اصحاب تا آن که
 ایستادند بر چاه ایشان و آب درین خود انداختند در آن چاه پس جاری شد آب بشین و بن هر چند آب
 می کشیدند منقطع نمی شد و از آنجمله آنست که آورد زنی بخدمت آنحضرت صلی الله علیه و سلم کوک خود را
 که کل شده بود پس دست رسانیدند بر روی پس هوا گشت همی سرد و دور شد بیمار سیه او و اهل

1

2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45
46
47
48
49
50
51
52
53
54
55
56
57
58
59
60
61
62
63
64
65
66
67
68
69
70
71
72
73
74
75
76
77
78
79
80
81
82
83
84
85
86
87
88
89
90
91
92
93
94
95
96
97
98
99
100
101
102
103
104
105
106
107
108
109
110
111
112
113
114
115
116
117
118
119
120
121
122
123
124
125
126
127
128
129
130
131
132
133
134
135
136
137
138
139
140
141
142
143
144
145
146
147
148
149
150
151
152
153
154
155
156
157
158
159
160
161
162
163
164
165
166
167
168
169
170
171
172
173
174
175
176
177
178
179
180
181
182
183
184
185
186
187
188
189
190
191
192
193
194
195
196
197
198
199
200
201
202
203
204
205
206
207
208
209
210
211
212
213
214
215
216
217
218
219
220
221
222
223
224
225
226
227
228
229
230
231
232
233
234
235
236
237
238
239
240
241
242
243
244
245
246
247
248
249
250
251
252
253
254
255
256
257
258
259
260
261
262
263
264
265
266
267
268
269
270
271
272
273
274
275
276
277
278
279
280
281
282
283
284
285
286
287
288
289
290
291
292
293
294
295
296
297
298
299
300
301
302
303
304
305
306
307
308
309
310
311
312
313
314
315
316
317
318
319
320
321
322
323
324
325
326
327
328
329
330
331
332
333
334
335
336
337
338
339
340
341
342
343
344
345
346
347
348
349
350
351
352
353
354
355
356
357
358
359
360
361
362
363
364
365
366
367
368
369
370
371
372
373
374
375
376
377
378
379
380
381
382
383
384
385
386
387
388
389
390
391
392
393
394
395
396
397
398
399
400
401
402
403
404
405
406
407
408
409
410
411
412
413
414
415
416
417
418
419
420
421
422
423
424
425
426
427
428
429
430
431
432
433
434
435
436
437
438
439
440
441
442
443
444
445
446
447
448
449
450
451
452
453
454
455
456
457
458
459
460
461
462
463
464
465
466
467
468
469
470
471
472
473
474
475
476
477
478
479
480
481
482
483
484
485
486
487
488
489
490
491
492
493
494
495
496
497
498
499
500
501
502
503
504
505
506
507
508
509
510
511
512
513
514
515
516
517
518
519
520
521
522
523
524
525
526
527
528
529
530
531
532
533
534
535
536
537
538
539
540
541
542
543
544
545
546
547
548
549
550
551
552
553
554
555
556
557
558
559
560
561
562
563
564
565
566
567
568
569
570
571
572
573
574
575
576
577
578
579
580
581
582
583
584
585
586
587
588
589
590
591
592
593
594
595
596
597
598
599
600
601
602
603
604
605
606
607
608
609
610
611
612
613
614
615
616
617
618
619
620
621
622
623
624
625
626
627
628
629
630
631
632
633
634
635
636
637
638
639
640
641
642
643
644
645
646
647
648
649
650
651
652
653
654
655
656
657
658
659
660
661
662
663
664
665
666
667
668
669
670
671
672
673
674
675
676
677
678
679
680
681
682
683
684
685
686
687
688
689
690
691
692
693
694
695
696
697
698
699
700
701
702
703
704
705
706
707
708
709
710
711
712
713
714
715
716
717
718
719
720
721
722
723
724
725
726
727
728
729
730
731
732
733
734
735
736
737
738
739
740
741
742
743
744
745
746
747
748
749
750
751
752
753
754
755
756
757
758
759
760
761
762
763
764
765
766
767
768
769
770
771
772
773
774
775
776
777
778
779
780
781
782
783
784
785
786
787
788
789
790
791
792
793
794
795
796
797
798
799
800
801
802
803
804
805
806
807
808
809
810
811
812
813
814
815
816
817
818
819
820
821
822
823
824
825
826
827
828
829
830
831
832
833
834
835
836
837
838
839
840
841
842
843
844
845
846
847
848
849
850
851
852
853
854
855
856
857
858
859
860
861
862
863
864
865
866
867
868
869
870
871
872
873
874
875
876
877
878
879
880
881
882
883
884
885
886
887
888
889
890
891
892
893
894
895
896
897
898
899
900
901
902
903
904
905
906
907
908
909
910
911
912
913
914
915
916
917
918
919
920
921
922
923
924
925
926
927
928
929
930
931
932
933
934
935
936
937
938
939
940
941
942
943
944
945
946
947
948
949
950
951
952
953
954
955
956
957
958
959
960
961
962
963
964
965
966
967
968
969
970
971
972
973
974
975
976
977
978
979
980
981
982
983
984
985
986
987
988
989
990
991
992
993
994
995
996
997
998
999
1000

TITLE

ACC. No.

وَلِي الرُّمَّةِ مُحَمَّدٌ بْنُ قَهْقَرٍ

سرور المحزون

THE BOOK MUST BE

MAULANA AZAD LIBRARY
ALIGAH MUSLIM UNIVERSITY

RULES:—

1. The Book must be returned on the date stamped above.
2. A fine of **Rs. 1-00** per volume per day shall be charged for text-books and **10 Paise** per volume per day for general books kept over - due.